

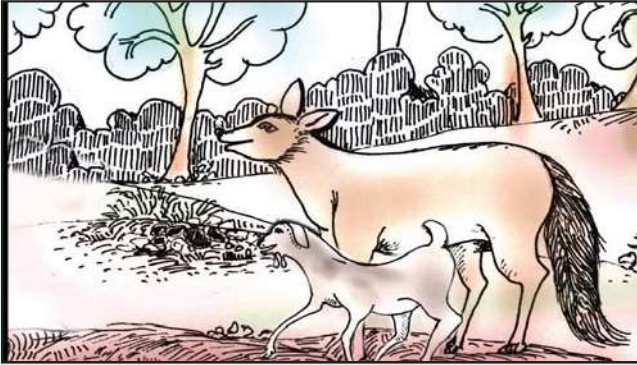
अजा वनं गच्छति ।

शिशुः अपि अनुसरणं करोति ।

शिशुः मार्गं विस्मरति । अतः सः रोदिति ।

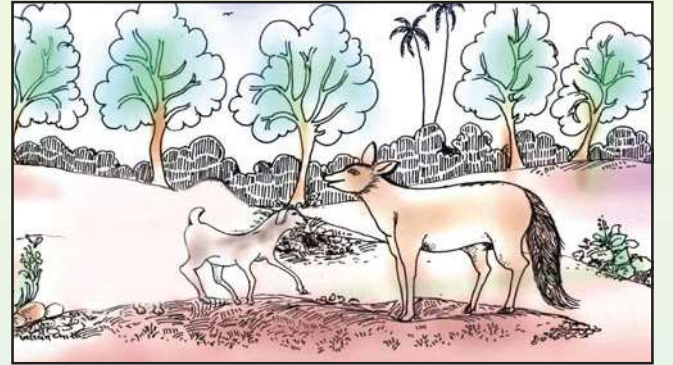
शृगालः शिशुं पश्यति ।

सः सुकोमलं मांसं खादितुम् इच्छति ।

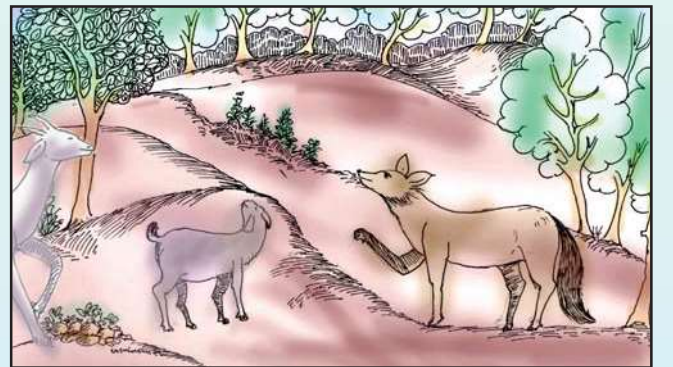
अजाशिशुः वदति “अहं भवन्तं न जानामि ।

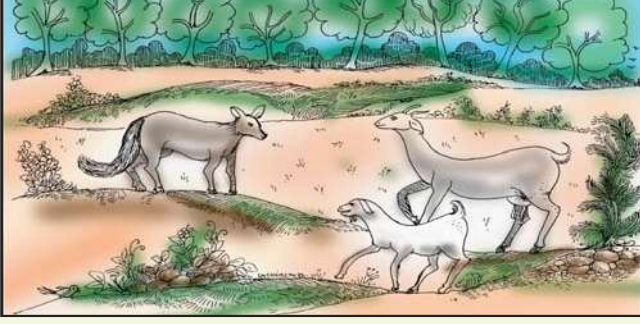
मम माता वदति यत् अपरिचितेन सह कुत्रापि न गमनीयम् इति ।” वञ्चकः शृगालः वदति, “मम विषये मा चिन्तयतु । पश्यतु तत्र एकः पिप्पलवृक्षः अस्ति । तत्र भवतः माता अन्विष्यति ।”

शृगालः वदति, “भवान् कः ? किमर्थं रोदिति ?”

समस्यां ज्ञात्वा अति करुणतया सः वदति, “चिन्ता मास्तु, अहं मातुः समीपं नेष्यामि । मया सह चलतु । सा मम परिचिता अस्ति ।”

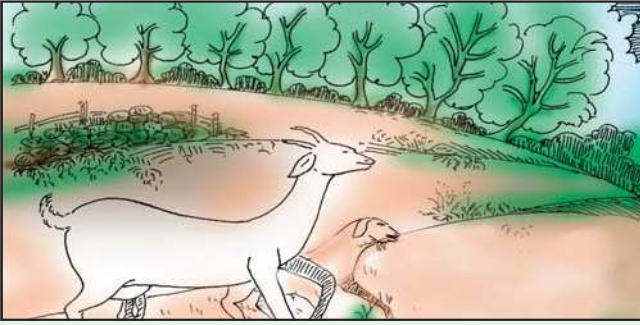

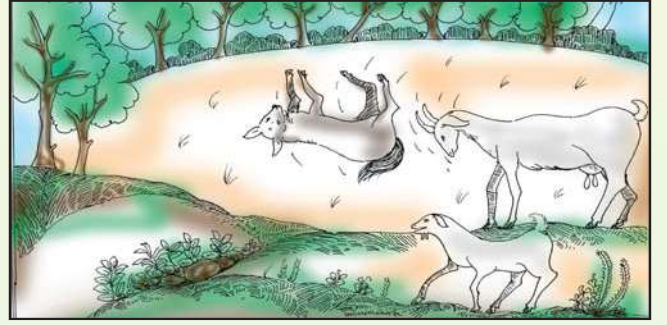
શિશુઃ માતુઃ સમીપં ધાવતિ ।

શિશુમુખાત્ ઘટનાં શ્રુત્વા અજા ક્રુધ્યતિ ।

અજા શૃગાલં પ્રહરતિ । શૃગાલઃ પલાયતે ।

અજાશિશુઃ શૃગાલેન સહ ગચ્છતિ । તસ્મિન્ ક્ષણે અજા આગચ્છતિ । સ્વપુત્રેણ સહ વચ્ચકં શૃગાલં દૃષ્ટ્વા વદતિ “પુત્ર, ભવાન્ એતેન સહ કુત્ર ગચ્છતિ ? અસ્ય વિશ્વાસઃ ન કર્તવ્યઃ ।”

અજા શિશું વદતિ, “પુત્ર, અપરિચિતસ્ય ઉપરિ કદાપિ વિશ્વાસઃ નૈવ કર્તવ્યઃ । ન મૈત્રી કર્તવ્યા ન કુત્રાપિ ગમનીયમ્ ।”

ટિપ્પણી

અજા બકરી સ્વસ્ય પોતાનો બહિઃ બહાર શીઘ્રમ્ ઝડપથી તિષ્ઠતુ ઊભો રહે. અતઃ આથી શૃગાલઃ શિયાળ ગમનીયમ્ જવું જોઈએ. નેષ્યામિ લઈ જઈશ. ભવાન્ કઃ આપ કોણ ? વચ્ચકઃ છેતરનારો, લુચ્ચો પિપ્પલવૃક્ષઃ પીપળાનું ઝાડ અન્વિષ્યતિ શોધે છે. દૃષ્ટ્વા જોઈને શ્રુત્વા સાંભળીને ક્રુધ્યતિ ક્રોધ કરે છે. પ્રહરતિ પ્રહાર કરે છે.

વિશેષઃ

નૈવ : ન એવ, । કુત્રાપિ : કુત્ર અપિ, । કદાપિ : કદા અપિ

સ્વાધ્યાયઃ

1. નીચેના શબ્દોનું મોટેથી ઉચ્ચારણ કરો:

સ્વસ્ય, શીઘ્રમ્, તિષ્ઠતુ, વિસ્મરતિ, શ્રાદિતુમ્, કરુણતયા,
નેષ્યામિ, વચ્ચકઃ, પિપ્પલવૃક્ષઃ, અન્વિષ્યતિ, શૃગાલેન, ક્રુધ્યતિ ।

Y2Y6H7

2. નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં આપો અને લખો:

- (૧) અજા કુત્ર ગચ્છતિ ?
- (૨) કઃ રોદતિ ?
- (૩) શૃગાલઃ અજાશિશું દૃષ્ટ્વા કિમ્ ઇચ્છતિ ?
- (૪) કઃ વચ્ચકઃ અસ્તિ ?
- (૫) શિશુમુખાત્ ઘટનાં શ્રુત્વા અજા કિં કરોતિ ?
- (૬) અજા શિશું કિં વદતિ ?
- (૭) વાર્તાયાઃ શીર્ષકં કિમ્ ?

3. નીચેના શબ્દોને સંસ્કૃત ભાષામાં લખો.

(૧) લુચ્ચું	(૫) અજાણ્યો
(૨) પીપળાનું ઝાડ	(૬) દોડે છે.
(૩) બકરી	(૭) મારવું
(૪) તરત	(૮) ભાગી જાય છે.

4. નીચેનાં વાક્યોને ઘટનાક્રમમાં ગોઠવો.

- (૧) “પુત્ર, અપરિચિતસ્ય ઉપરિ કદાપિ વિશ્વાસઃ નૈવ કર્તવ્યઃ ।”
- (૨) અજાશિશુઃ શૃગાલેન સહ ગચ્છતિ ।
- (૩) પુત્ર, અહં બહિઃ ગચ્છામિ ।
- (૪) શૃગાલઃ શિશું પશ્યતિ ।
- (૫) “ચિન્તા માસ્તુ, અહં માતુઃ સમીપં નેષ્યામિ ।”
- (૬) શિશુમુખાત્ ઘટનાં શ્રુત્વા અજા ક્રુધ્યતિ ।

5. પ્રસ્તુત પાઠમાં કર્તવ્યઃ, ગમનીયઃ જેવાં રૂપોનો અભ્યાસ કર્યો. ‘આમ કરવું જોઈએ’ અથવા ‘આમ થવું જોઈએ’ એ અર્થમાં આવાં રૂપો વપરાય છે. ઉદાહરણમાં દર્શાવ્યા મુજબ અન્ય શબ્દોની રચના કરો:

(૧) દર્શન -	દર્શનીય	(દર્શન કરવા યોગ્ય)
(૨) ગમ્ -	_____	(જવા યોગ્ય)
(૩) પઠ્ -	_____	(પઠન કરવા યોગ્ય)
(૪) વન્દ્ -	_____	(વંદન કરવા યોગ્ય)
(૫) પૂજ્ -	_____	(પૂજન કરવા યોગ્ય)

6. ઉદાહરણ મુજબ કૌંસમાંના શબ્દોનો ઉપયોગ કરી વાક્યરચના કરો:

(૧) બાલ: _____ _____ ઇચ્છતિ । (રોટિકા, ખાદ્)

- બાલ: રોટિકાં ખાદિતુમ્ ઇચ્છતિ ।

(૨) છાત્રા _____ _____ ઇચ્છતિ । (પાઠ, પઠ્)

(૩) શિક્ષક: _____ _____ ઇચ્છતિ । (કથા, કથય)

(૪) સરલા _____ _____ ઇચ્છતિ । (ક્રીડા, ક્રીડ્)

(૫) પ્રણવ: _____ _____ ઇચ્છતિ । (ચિત્ર, રચય)

7. કૌંસમાં આપેલાં પદોને આધારે ખાલી જગ્યા પૂરો: (અકઃ, અકા, અકમ્)

(૧) _____ અશ્વઃ ધાવતિ ।

(૪) _____ મન્દિરમ્ અસ્તિ ।

(૨) _____ બાલકઃ ક્રીડતિ ।

(૫) _____ શાલા અસ્તિ ।

(૩) _____ બાલા પઠતિ ।

(૬) _____ ચિત્રં પશ્યામિ ।

પ્રવૃત્તિ

- તમારા શિક્ષક આ પાઠના જે શબ્દો બોલે તેનું શ્રુતલેખન કરો.
- જૂથમાં બેસી આ પાઠનું આદર્શ પઠન કરો.
- આ પાઠની રજૂઆત મહોરાં પહેરી અભિનય સાથે કરો.
- પાઠની વાર્તા તમારા મિત્રોને સંભળાવો.

જ્ઞાતવ્યમ્

- અધિકારી - અધિકારી
- ઉદ્વેગકઃ - ટાઈપિસ્ટ
- પ્રાધ્યાપકઃ - પ્રાધ્યાપક
- અધિવક્તા - વકીલ
- વિક્રયિકઃ - વિકેતા, વેચનાર
- અભિયન્તા - ઈજનેર
- લિપિકારઃ - લહિયો
- વ્યાખ્યાતા - વ્યાખ્યાતા